

OČAKÁVANIE ULOŽENIA SÚHRNNÉHO TRESTU V ZMYSLE § 349 ODS. 2 TRESTNÉHO PORIADKU VO VZŤAHU K PREDCHÁDZAJÚCEJ TRESTNEJ VECI

Očakávanie uloženia súhrnného trestu v zmysle § 349 ods. 2 Trestného poriadku vo vzťahu k predchádzajúcej trestnej veci musí byť jednoznačné a reálne, nie iba hypotetické a abstraktné. Tieto podmienky sa s využitím formálnej logiky dajú spojiť jedine s právoplatnosťou predchádzajúceho rozsudku, pri ktorom rozhodoval senát, keďže jedine táto skutočnosť založí s výnimkou využitia mimoriadnych opravných prostriedkov formálnu nezmeniteľnosť rozhodnutia. Bez splnenia tejto podmienky nie je možné uvažovať o porušení čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 5 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v súvislosti s nezákonným zložením súdu.

(Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. I. ÚS 302/2021 z 13. júla 2021)

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Rastislava Kaššáka a sudcov Jany Baricovej a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **M. Z.**, zastúpenej advokátskou kanceláriou ŠÁŠIK & Partners s. r. o., Sokolská 18, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Jaroslav Šášik, proti postupu Okresného súdu Nitra „zo dňa 18. novembra 2020, č. k. 21 T 20/2020“ a proti postupu a uzneseniu Krajského súdu v Nitre č. k. 4 Tos 118/2020 z 3. decembra 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **odmieta.**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu elektronicky 16. februára 2021 bez príslušnej autorizácie s jej dodatočným doručením v listinnej podobe 19. februára 2021 v súlade s § 40 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) „zo dňa 18. novembra 2020, č. k. 21 T 20/2020“ a postupom a uznesením Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľka navrhuje zrušiť uznesenie krajského súdu č. k. 4 Tos 118/2020 z 3. decembra 2020 (ďalej len „napadnuté uznesenie“) a vec vrátiť tomuto súdu na ďalšie konanie. Zároveň navrhuje, aby ústavný súd nariadil jej okamžité prepustenie z väzby na slobodu, keďže v tejto je (podľa jej názoru, pozn.)

držaná od 11. marca 2020 bez rozhodnutia zákonného súdu. V neposlednom rade navrhuje priznať jej náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti, jej príloh, ako aj z pripojeného súdneho spisu okresného súdu (sp. zn. 21 T 20/2020, pozn.) vyplýva, že uznesením okresného súdu č. k. 4 Tp 129/2019 z 26. septembra 2019 v spojení s uznesením krajského súdu č. k. 1 Tpo 55/2019 z 10. októbra 2019 bola sťažovateľka vzatá do väzby z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. c) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení účinnom v rozhodnom období (ďalej len „Trestný poriadok“).

3. Dňa 11. marca 2020 bola proti sťažovateľke podaná obžaloba na okresnom súde, na ktorom sa proti nej vedie trestné konanie pod sp. zn. 21 T 20/2020 pre zločin vydierania podľa § 189 ods. 1 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení účinnom v rozhodnom období (ďalej len „Trestný zákon“), pre zločin porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, ods. 2 písm. c) a ods. 3 písm. a) Trestného zákona v spolupáchateľstve podľa § 20 Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. e) Trestného zákona a pre prečin výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a) Trestného zákona v spolupáchateľstve podľa § 20 Trestného zákona. Zároveň sa trestné konanie pod sp. zn. 21 T 20/2020 vedie aj proti jej spoluobžalovaným – J. Z. a A. K. (v oboch prípadoch, pozn.) pre zločin porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, ods. 2 písm. c) a ods. 3 písm. a) Trestného zákona v spolupáchateľstve podľa § 20 Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. e) Trestného zákona a pre prečin výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a) Trestného zákona v spolupáchateľstve podľa § 20 Trestného zákona.

4. Dňa 3. novembra 2020 bola okresnému súdu doručená v poradí ďalšia žiadosť o prepustenie sťažovateľky z väzby na slobodu v zmysle § 79 ods. 3 Trestného poriadku z 2. novembra 2020 (ďalej aj „žiadosť o prepustenie z väzby“), o ktorej rozhodol okresný súd uznesením č. k. 21 T 20/2020 z 18. novembra 2020 (ďalej aj „uznesenie okresného súdu“) tak, že ju podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku zamietol, keďže u sťažovateľky naďalej trvajú dôvody väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Zároveň okresný súd neprijal písomný sľub obžalovanej podľa § 80 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku a nenahradil väzbu dohľadom probačného a mediáčného úradníka nad sťažovateľkou podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

5. Sťažovateľka využila oprávnenie podať proti uzneseniu okresného súdu priamo na neverejnom zasadnutí (18. novembra 2020, pozn.) sťažnosť, ktorú odôvodnila prostredníctvom svojho obhajcu, o ktorej rozhodol krajský súd napadnutým uznesením tak, že podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sťažnosť sťažovateľky zamietol.

II.

Argumentácia sťažovateľky

6. Proti postupu Okresného súdu Nitra „zo dňa 18. novembra 2020, č. k. 21 T 20/2020“ a proti postupu a napadnutému uzneseniu krajského súdu podala sťažovateľka túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje:

a) postup a rozhodovanie „... nitrianskych súdov“ o žiadosti o prepustenie z väzby napáda pre neústavnosť;

b) okresný súd o jej žiadosti o prepustenie z väzby konal a rozhodol v nezákonnom zložení, keď namiesto senátu okresného súdu rozhodoval samosudca okresného súdu;

c) pri rozhodovaní o žiadostiach o prepustenie z väzby bolo potrebné vychádzať z ustanovenia § 349 ods. 2 Trestného poriadku, a teda ich nemohol prejednávať samosudca okresného súdu, keďže mu v tom bránilo „...predchádzajúce vyhlásenie súdneho rozhodnutia v inej (súvisiacej)

restnej veci“. Týmto rozhodnutím bol rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 5 T 21/2019 z 20. novembra 2019, ktorý sa vzťahoval na neprávoplatné odsúdenie p. A.K. – obžalovaný spolu so sťažovateľkou v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 21 T 20/2020, pričom tento rozsudok bol vyhlásený senátom (20. novembra 2019, pozn.) po tom, ako malo dôjsť k spáchaniu skutku, ktorý „... je predmetom konania“ vedeného okresným súdom pod sp. zn. 21 T 20/2020 (20. júna 2019, pozn.);

d) napadnuté uznesenie krajského súdu je arbitrárne a v extrémnom rozpore s právom;

e) každé rozhodnutie v rozpore so zákonom je nutné považovať aj za porušenie práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ústavy, práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 ústavy a tiež podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru. Pri rozhodovaní o väzbe došlo k porušeniu čl. 17 ods. 2 ústavy a čl. 5 ods. 1 ústavy, keďže o žiadosti o prepustenie z väzby rozhodol súd v nezákonnom zložení;

f) rozhodovanie o väzbe je neudržateľné, bez rozhodnutia „... zákonného súdu“, väzba je svojvoľná a bezdôvodná, na podklade „... nulitých súdnych rozhodnutí“, ktoré boli vydané na ten účel neoprávneným samosudcom okresného súdu, čím tak okresný súd, ako aj krajský súd, ktorý zamietol sťažovateľkinu sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu, porušili sťažovateľkino základné právo na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 5 ústavy a právo na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru;

g) krajský súd úplne formálne konštatoval, že v rámci plnenia svojej prieskumnej povinnosti dospel k záveru, že prvostupňový súd správne zistil, že väzba je dôvodná a opodstatnená. Nerešpektuje, že väzba nie je trestom, ale spočíva v dočasnom obmedzení osobnej slobody a môže trvať len určitý čas;

h) krajský súd v napadnutom uznesení konštatoval, že na vzatie a držanie obvineného vo väzbe môže postačovať akýkoľvek stav dôvodného podozrenia zo spáchania trestného činu a potreba zabrániť v spáchaní trestného činu, čo nie je pravda, keďže Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) viackrát judikoval, že dôvodné podozrenie po určitom čase nemôže postačovať na odôvodnenie ďalšieho trvania väzby a súd musí zistiť, či k tomu oprávňujú aj iné dôvody. V tomto kontexte sťažovateľka poukazuje na rozhodnutia ESLP, pričom argumentuje, že čl. 5 ods. 1 dohovoru nemôže slúžiť na zdôvodnenie neudržateľného a svojvoľného rozhodovania súdov, akého sa dopustili všeobecné súdy v tomto konaní (sp. zn. 21 T 20/2020, pozn.);

i) krajský súd sa náležite nezaoberal ani nevyrovnal s námietkami o neústavnosti a nezákonnosti rozhodovania o väzbe, ktoré vyplývajú z toho, že od 11. marca 2020 nekoná a nerozhoduje o väzbe zákonný súd, ale neoprávnene a v absolútnom rozpore s právom samosudca okresného súdu, pričom nevysvetlil, na základe čoho dospel k záveru, že aj na podklade rozhodnutia nezákonného súdu, resp. súdu v nezákonnom zložení môže byť niekto zákonne a odôvodnene držaný vo väzbe;

j) samosudca okresného súdu a krajský súd porušili ústavné limity prípustnej aplikácie väzby ako dočasného zaisťovacieho inštitútu, pričom svojím rozhodovaním nezlučiteľným s právnym poriadkom, ústavou a dohovorom porušili čl. 5 ods. 1 dohovoru a 17 ods. 2 ústavy;

k) postupom a konaním odvolacieho súdu bolo odňaté právo na zákonný súd, ktorý by rozhodoval v zákonnom zložení a došlo k potvrdeniu bezprecedentného zasahovania do ústavného práva na osobnú slobodu.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základného práva na osobnú slobodu (čl. 17 ods. 2 ústavy) a práva na slobodu a bezpečnosť (čl. 5 ods. 1 dohovoru) napadnutým postupom okresného súdu „zo dňa 18. novembra 2020, č. k. 21 T 20/2020“ a postupom a napadnutým uznesením krajského súdu, ktoré sťažovateľka odôvodňuje v dvoch argumentačných líniách spočívajúcich v tom, že (podľa jej názoru, pozn.) o jej žiadosti o prepustenie z väzby bolo rozhodnuté nezákonne, keďže o nej nerozhodoval zákonný sudca, resp. rozhodoval súd v nezákonnom zložení, keď namiesto senátu okresného súdu rozhodoval samosudca okresného súdu a následne sa krajský súd náležite nezaoberal ani nevyrovnal s jej námietkami o neústavnosti a nezákonnosti rozhodovania o väzbe z uvedeného dôvodu, a teda rozhodol arbitrárne a v extrémnom rozpore s právom. Ďalším argumentačným celkom sťažovateľka namietala odôvodnenie, resp. spôsob odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu o jej väzbe.

8. Ústavný súd konštatuje, že v danej veci je dvojmesačná lehota na podanie ústavnej sťažnosti vyplývajúca z § 124 zákona o ústavnom súde zachovaná.

III.1. K namietanému porušeniu práv sťažovateľky postupom okresného súdu „zo dňa 18. novembra 2020, č. k. 21 T 20/2020“:

9. Ústavný súd v prvom rade nemôže nechať bez povšimnutia, že petit ústavnej sťažnosti, t. j. návrh, o ktorom by mal ústavný súd rozhodovať a ktorého vyslovenia sa sťažovateľka domáha, je zmätočný, keďže sťažovateľka namietala porušenie čl. 17 ods. 2 ústavy a čl. 5 ods. 1 dohovoru „postupom Okresného súdu Nitra zo dňa 18. novembra 2020, č. k. 21 T 20/2020“ (v tento deň bolo vydané uznesenie okresného súdu o zamietnutí žiadosti sťažovateľky o jej prepustenie z väzby na slobodu, pozn.), pričom pri označovaní spisovej značky konania, ktorého postup namietala, označuje túto ako „č. k.“ (číslo konania, pozn.), čo nasvedčuje skutočnosti, že petitom by mohla smerovať aj proti samotnému rozhodnutiu okresného súdu z uvedeného dňa. Po preskúmaní ústavnej sťažnosti je možné uviesť, že táto obsahom smeruje aj proti samotnému uzneseniu okresného súdu z uvádzaného dňa, čo v nej sťažovateľka explicitne uvádza: „... oba konajúce súdy svojím postupom a tiež svojimi väzobnými rozhodnutiami zo dňa 18. novembra 2020 a 3. decembra 2020...“, ako aj : „Napadnuté uznesenie prvostupňového súdu z 18. novembra 2020, je zatiaľ posledným z radu väzobných rozhodnutí...“. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol, s uvedenou nezrovnalosťou sa vysporiadal tak, ako je uvedené v nasledujúcich bodoch 10 až 13 tejto časti (III.1) uznesenia.

10. Ústavný súd konštatuje, že z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že právomoc rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, je založená na základe princípu subsidiarity. Zo subsidiarity právomoci ústavného súdu vyplýva, že ak pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa môže domôcť ochrany svojho základného práva alebo slobody využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov pred iným orgánom verejnej moci, odmietne takúto ústavnú sťažnosť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na prerokovanie (m. m. I. ÚS 269/06). Z uvedeného vyplýva, že v konaní o ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy prislúcha ústavnému súdu právomoc zaoberať sa namietaným porušením základného práva alebo slobody za predpokladu, že právna úprava takémuto právu neposkytuje účinnú ochranu. Podstatou účinnej ochrany základných práv a slobôd sťažovateľa je okrem iného aj opravný prostriedok, ktorý má fyzická osoba alebo právnická osoba k dispozícii vo vzťahu k základnému právu alebo slobode, porušenie ktorých sa namietala, a ktorý jej umožňuje

odstrániť ten stav, v ktorom vidí porušenie svojho základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 36/96, I. ÚS 230/2017).

11. Pokiaľ sťažovateľka v petite ústavnej sťažnosti navrhuje vysloviť porušenie ňou namietaných práv postupom okresného súdu z 18. novembra 2020, ústavný súd poukazuje na procesno-právny koncept, v zmysle ktorého postup (okresného súdu, pozn.) v tento deň vyvrcholil, a teda bol konzumovaný samotným uznesením okresného súdu č. k. 21 T 20/2020 z 18. novembra 2020.

12. V danom prípade mala sťažovateľka možnosť domáhať sa preskúmania postupu, ako aj uznesenia okresného súdu využitím riadneho opravného prostriedku, a to sťažnosti, ktorú sťažovateľka aj využila, a preto právomoc poskytnúť ochranu namietaným právam sťažovateľky mal krajský súd, na základe čoho je vylúčená právomoc ústavného súdu na prerokovanie tejto časti ústavnej sťažnosti.

13. Ústavný súd preto odmietol túto časť ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie.

III.2. K namietanému porušeniu práv sťažovateľky postupom a napadnutým uznesením krajského súdu

14. O zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označila sťažovateľka, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (m. m. III. ÚS 144/2016, II. ÚS 59/2019).

III.2.1. K namietanému porušeniu práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru

15. Článok 5 ods. 1 dohovoru obsahuje katalóg viacerých konkrétnych prípustných spôsobov zásahu orgánu verejnej moci [pod písm. a) až f)] do osobnej slobody fyzickej osoby. Sťažovateľka v petite ústavnej sťažnosti (t. j. v návrhu, o ktorom by mal ústavný súd rozhodovať, pozn.) nešpecifikovala, v rozpore s ktorým konkrétnym z nich mal krajský súd v jej veci postupovať, a tak nedovoľene zasiahnuť do jej osobnej slobody. V danej veci však zjavne nešlo o situácie uvedené v písm. a), b), d), e) a f) označeného článku dohovoru a neopodstatneným je aj prípadné namietanie zásahu do práva sťažovateľky podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru [na čl. 5 ods. 1 písm. c) poukázala sťažovateľka v odôvodnení ústavnej sťažnosti, pozn.], pretože z jeho znenia jednoznačne vyplýva, že tento sa *ratione materiae* vzťahuje na (prvotné) vzatie do väzby, t. j. na uvalenie väzby. Procesné pravidlá týkajúce sa skúmania dôvodnosti ďalšieho trvania (pokračovania) väzby sú ako *ratione materiae* súčasťou čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru (m. m. I. ÚS 338/06, I. ÚS 352/06, II. ÚS 318/06, III. ÚS 34/07, I. ÚS 95/2021).

16. Keďže postup a napadnuté uznesenie krajského súdu sa týkalo rozhodovania o ďalšom pokračovaní väzby (ponechaní sťažovateľky vo väzbe, pozn.), ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

III.2.2. K namietanému porušeniu základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 ústavy

17. Základné právo zaručené v čl. 17 ods. 2 ústavy vo svojom znení odkazuje na zákon, a preto pri posudzovaní otázky jeho rešpektovania alebo porušenia musí ústavný súd brať do úvahy zákonnú úpravu a jej aplikáciu príslušným orgánom verejnej moci, pričom v prípade zistenia závažného porušenia zákonnosti ide aj o porušenie ústavnosti (m. m. III. ÚS 48/00, II. ÚS 466/2013, I. ÚS 628/2017). Ústavný súd vo svojej judikatúre k čl. 17 ods. 2 ústavy uviedol, že vo vzťahu k väzbe obsahuje také práva, akými sú napríklad právo byť vo väzbe len zo zákonného dôvodu a na základe rozhodnutia sudcu alebo súdu; právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je táto nezákonná; právo nebyť vo väzbe dlhšie, ako po dobu nevyhnutnú, resp. primeranú dobu alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie môže byť podmienené zárukou (m. m. III. ÚS 7/00, I. ÚS 100/04). Z čl. 17 ods. 2 ústavy vyplýva neodmysliteľná súvislosť medzi väzobným dôvodom uvedeným v zákone a rozhodnutím sudcu alebo súdu, a to nielen pri rozhodnutiach o vzatí do väzby, ale aj počas ďalšieho trvania väzby. Inými slovami, v zmysle judikatúry ústavného súdu bez rozhodnutia všeobecného súdu nemožno považovať väzbu za zákonnú (m. m. I. ÚS 187/07, III. ÚS 16/09). Zákonnosť väzby je zároveň determinovaná aj skutkovými okolnosťami, ktoré by svojou podstatou mali dať ratio decidendi na uplatnenie vhodného zákonného ustanovenia.

18. Ústavný súd pripomína, že jeho úlohou ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) je preskúmať zlučiteľnosť opatrenia, ktorým je jednotlivец pozbavený slobody, s ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách, nie však konať ako všeobecný súd tretej inštancie; takéto konanie by bolo porušením obmedzenia, ktoré vyplýva z rozdelenia ústavnej ochrany základných práv alebo slobôd medzi všeobecné súdy a ústavný súd v čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. I. ÚS 165/02).

19. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu iba v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, inak môžu byť závery všeobecného súdu predmetom kontroly zo strany ústavného súdu iba vtedy, ak by boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00).

20. Na základe uvedeného ústavný súd pristúpil v rámci predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti k posúdeniu možnosti porušenia sťažovateľkou označeného základného práva, reálnosťou ktorého by mohol zaoberať po jej prijatí na ďalšie konanie, pričom v súlade s materiálnym prístupom k ochrane ústavnosti vzal pri tomto posudzovaní namietaného porušenia práva sťažovateľky postupom a napadnutým uznesením krajského súdu do úvahy aj obsah procesne bezprostredne mu predchádzajúceho uznesenia okresného súdu, keďže označené rozhodnutie prvostupňového súdu a napadnuté uznesenie krajského súdu o uplatnenom opravnom prostriedku (sťažnosti) tvoria z hľadiska predmetu požadovanej ústavnej ochrany jeden celok (m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08).

21. Ústavný súd sa najskôr zaoberal sťažovateľkinými námietkami v časti II bode 6 písm. b), c), e), f), i) a k) tohto uznesenia, ktoré smerujú proti napadnutému uzneseniu krajského súdu v nadväznosti na uznesenie okresného súdu a týkajú sa uplatnenia § 349 ods. 2 Trestného poriadku. Sťažovateľka konkrétne namieta, že pri rozhodovaní o väzbe došlo k porušeniu čl. 17 ods. 2 ústavy a čl. 5 ods. 1 ústavy, keďže o jej žiadosti o prepustenie z väzby rozhodol súd

v nezákonnom zložení – samosudca okresného súdu namiesto senátu okresného súdu, ktorý takto rozhodoval o všetkých jej žiadostiach o prepustenie z väzby. Zároveň sťažovateľka uvádza, že krajský súd sa náležite nezaoberal ani nevyrovnal s námietkami o neústavnosti a ňou pomenovanej nezákonnosti rozhodovania o väzbe. Uvedené namieta s poukazom na rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 5 T 21/2019 z 20. novembra 2019, ktorý sa vzťahoval na v tom čase neprávoplatné odsúdenie p. A. K. – obžalovaného spolu so sťažovateľkou v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 21 T 20/2020, pričom tento rozsudok bol vyhlásený senátom Okresného súdu Banská Bystrica 20. novembra 2019, teda po tom, ako malo dôjsť k spáchaniu skutku, ktorý sa kladie za vinu sťažovateľke v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 21 T 20/2020 (20. júna 2019, pozn.).

21.1 Ústavný súd sa zaoberal skutočnosťou, či v kontexte tvrdení sťažovateľky [časť II, bod 6 písm. b), c), e), f), i) a k) pozn.] mohlo dôjsť k porušeniu čl. 17 ods. 2 ústavy, ktorého vyslovenia sa domáha. V súlade s § 349 ods. 1 a 2 Trestného poriadku platí, že samosudca vykonáva konanie o prečinoch a zločinoch, okrem obzvlášť závažných zločinov, za ktoré zákon ustanovuje trest odňatia slobody s dolnou hranicou trestnej sadzby najmenej dvanásť rokov. Ustanovenie § 349 ods. 1 Trestného poriadku sa nepoužije, ak má byť uložený súhrnný trest alebo spoločný trest a skorší trest bol uložený v konaní pred senátom. Z napadnutého uznesenia krajského súdu vyplýva, že aplikáciou § 349 ods. 2 Trestného poriadku sa tento zaoberal, keď vo vzťahu k (v tom čase, pozn.) neprávoplatnému rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 5 T 21/2019 z 20. novembra 2019 na jeho strane 4 (okrem iného, pozn.) uviedol, že § 349 ods. 2 Trestného poriadku „... hovorí o očakávaní uloženia súhrnného trestu, ktorý postup však napokon aj tak predpokladá právoplatnosť skoršieho odsudzujúceho rozsudku, vo vzťahu ku ktorému sa má súhrnný trest ukladať“. V nadväznosti na uvedené ústavný súd v súčinnosti poskytnutej okresným súdom na výzvu podľa § 60 ods. 2 zákona o ústavnom súde zistil, že sťažovateľkou uvádzaný rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 5 T 21/2019 z 20. novembra 2019 bol zrušený Krajským súdom v Banskej Bystrici uznesením č. k. 4 To 53/2020 z 12. augusta 2020 podľa § 321 ods. 1 písm. a), c) a d) Trestného poriadku v celom rozsahu a v zmysle § 322 ods. 1 Trestného poriadku bola predmetná vec (vedená pod sp. zn. 5 T 21/2019, pozn.) vrátená súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol. Okresný súd v Banskej Bystrici v senáte opätovne rozhodol rozsudkom č. k. 5 T 21/2019 zo 4. februára 2021, ktorý voči (v tejto veci odsúdenému, pozn.) p. A. K. (obžalovaný aj vo veci vedenej pod 21 T 20/2021, pozn.) nadobudol právoplatnosť 7. apríla 2021. Ústavný súd sumarizuje, že okresný súd rozhodol o žiadosti sťažovateľky o prepustenie z väzby z 2. novembra 2020 uznesením okresného súdu č. k. 21 T 20/2020 z 18. novembra 2020. O sťažnosti sťažovateľky proti tomuto uzneseniu okresného súdu rozhodol krajský súd napadnutým uznesením z 3. decembra 2020.

21.2 Rozsudok vo veci vedenej pod sp. zn. 5 T 21/2019, na ktorý poukazuje sťažovateľka, nadobudol vo vzťahu k p. A. K. právoplatnosť až 7. apríla 2021. Ústavný súd v nadväznosti na § 349 ods. 2 Trestného poriadku a štádium konania vedeného pod sp. zn. 21 T 20/2020 konštatuje, že dotknuté zákonné ustanovenie sa viaže na očakávanie uloženia súhrnného trestu. Očakávanie vo vzťahu k predchádzajúcej trestnej veci musí byť jednoznačné a reálne, nie iba hypotetické a abstraktné. Takáto konkrétna jednoznačnosť očakávania sa s využitím formálnej logiky dá spojiť jedine s právoplatnosťou predchádzajúceho rozsudku (v predchádzajúcej trestnej veci, v ktorej rozhodoval senát, pozn.), keďže jedine táto skutočnosť založí formálnu nezmeniteľnosť rozhodnutia (s výnimkou využitia mimoriadnych opravných prostriedkov, pozn.). Až po splnení tejto podmienky možno ďalej uvažovať o tom, či v poradí ďalšej trestnej

veci možno s ohľadom na jej individuálne okolnosti očakávať uloženie súhrmného trestu u konkrétneho obvineného.

21.3 Na základe už uvedených skutočností ústavný súd konštatuje, že medzi namietaným porušením základného práva sťažovateľky a namietaným postupom a napadnutým uznesením krajského súdu v nadväznosti na uznesenie okresného súdu z 18. novembra 2020 nenašiel takú príčinnú súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o porušení sťažovateľkou namietaných práv. V nadväznosti na uvedené nie je možné prisvedčiť ani námietke sťažovateľky, že by o jej žiadosti o prepustenie z väzby z 2. novembra 2020 rozhodoval nezákonný sudca, resp. súd v nezákonnom zložení.

21.4 Pokiaľ sťažovateľka uvádza, že samosudca okresného súdu rozhodoval namiesto senátu okresného súdu o všetkých jej žiadostiach o prepustenie z väzby na slobodu, ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že petit ústavnej sťažnosti sťažovateľky smeruje k vysloveniu porušenia jej práv označených v časti I bode 1 uznesenia len vo vzťahu k napadnutému uzneseniu krajského súdu v nadväznosti na rozhodovanie o jej žiadosti o prepustenie z väzby z 2. novembra 2020. Zároveň ústavný súd pre komplexnosť uvádza, že s namietanými porušeniami práv sťažovateľky v kontexte skoršieho rozhodovania všeobecných súdov o jej väzbe v konaní vedenom pod sp. zn. 1T 20/2020 sa ústavný súd naposledy zaoberal v uznesení ústavného súdu č. k. III. ÚS 81/2021-27 zo 4. februára 2021, právoplatnom 4. marca 2021 (v kontexte ústavnej sťažnosti, ktorá bola ústavnému súdu doručená 9. októbra 2020, pozn.), ktorým bola ústavná sťažnosť sťažovateľky odmietnutá.

21.5 Vo vzťahu k námietke sťažovateľky v časti II bode 6 písm. f) ústavný súd dopĺňa, že sťažovateľka v danej časti namieta porušenie čl. 17 ods. 5 ústavy, ktoré však v petite ústavnej sťažnosti neuvádza, pričom porušenie predmetného článku ústavy namieta z totožného dôvodu, ktorým sa domáha vyslovenia porušenia čl. 17 ods. 2 ústavy, na základe čoho ústavný súd konštatuje, že aj s touto argumentáciou sťažovateľky sa v rozsahu ňou uplatnených námietok vysporiadal v rámci bodu 21 tohto uznesenia.

22. Vo vzťahu k námietkam sťažovateľky v časti II bode 6 písm. d), g), h) a j) tohto uznesenia o arbitrárnosti a o extrémnom rozpore napadnutého uznesenia krajského súdu s právom ústavný súd uvádza, že sťažovateľka namieta predovšetkým spôsob odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu. Konkrétne poukazuje na formálne konštatovanie krajského súdu o dôvodnosti a opodstatnenosti väzby, všeobecne namieta porušenie ústavných limitov väzby, ako aj vyjadruje nesúhlas s odôvodnením krajského súdu o tom, že na držanie vo väzbe môže postačovať akýkoľvek stav dôvodného podozrenia zo spáchania trestného činu a potreba zabrániť spáchaniu trestného činu.

22.1 Ústavný súd sa zameril na posúdenie otázky, či je odôvodnenie napadnutého uznesenia krajského súdu ústavnoprávne akceptovateľné, t. j. či je väzba v prípade sťažovateľky zdôvodnená ústavne udržateľným spôsobom. Z obsahu napadnutého uznesenia krajského súdu vyplýva, že tento sa stotožnil so závermi prvostupňového súdu, čo sa týka pretrvávajúcich dôvodov väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku u sťažovateľky, keď uviedol, že dôvody väzby sú naďalej dané a pretrvávajú a s prihliadnutím na jej osobu a povahu prejednávanej veci (sp. zn. 21 T 20/2020, pozn.) nemožno účel väzby nahradiť dohľadom probačného a mediačného úradníka ani písomným sľubom sťažovateľky. Krajský súd osobitne poukázal na materiálne dôvody väzby u sťažovateľky, ktoré vyhodnotil ako naďalej dané, čo odôvodnil najmä dokazovaním vykonaným v prípravnom konaní. Konkrétne poukázal na prvostupňovým súdom špecifikované svedecké výpovede a listinné dôkazy, vo vzťahu

ku ktorým doplnil, že k zmene ustálenej dôkaznej situácie nedošlo. Zároveň konštatoval, že u sťažovateľky pretrváva obava z pokračovania v trestnej činnosti, ktorá je daná vzhľadom na právoplatne ukončené trestné konanie (sp. zn. 1 T 42/2017, pozn.), ako aj neprávoplatné odsúdenie sťažovateľky v konaní vedenom Špecializovaným trestným súdom (sp. zn. BB 4 T 18/2016, pozn.) a vzhľadom na konanie vedené Okresným súdom Banská Bystrica (sp. zn. 1 Tk 2/2016, pozn.), ako aj upriamil pozornosť na dôvodné podozrenie, že sťažovateľka sa mala skutku, ktorý sa jej v zmysle obžaloby kladie za vinu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 20/2020, dopustiť v skúšobnej dobe, ktorá jej bola súdom určená v inej právoplatne skončenej trestnej veci. Krajský súd sa zároveň vyjadril aj k námietkam sťažovateľky, ktoré uplatnila v žiadosti o prepustenie z väzby, vo vzťahu ku ktorým sa opätovne stotožnil s odôvodnením prvostupňového súdu, pričom v tejto súvislosti odkázal na už skoršie rozhodnutie, v ktorom sa nimi súd podrobnejšie zaoberal (č. k. 4 Tos 78/2020 zo 17. septembra 2020, pozn.). V nadväznosti na právny názor zakotvený v ustálenej judikatúre ústavného súdu, podľa ktorého odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho, resp. sťažnostného súdu nemožno posudzovať izolovane (m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), pretože prvostupňové a odvolacie (resp. sťažnostné) konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok (IV. ÚS 160/2011), ústavný súd poukazuje aj na odôvodnenie uznesenia okresného súdu, z ktorého vyplýva, že tento sa zaoberal posúdením splnenia formálnych a materiálnych podmienok väzby, a to od ostatného rozhodnutia okresného súdu o väzbe sťažovateľky v danej veci (od 17. septembra 2020, pozn.) Keďže je sťažovateľke jeho obsah známy, nepovažuje za potrebné a logické, aby jej ho opakoval a v podstatných skutočnostiach v súvislosti s podmienkami väzby naň v tejto súvislosti odkazuje.

22.2 V kontexte uvedených skutočností ústavný súd konštatuje, že vo veci sťažovateľky nenašiel znaky svojvoľného rozhodnutia a arbitrárneho odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu a súdom zvolenú argumentáciu vo vzťahu k zákonným a ústavným podmienkam väzby tak hodnotí ako ústavne udržateľnú.

22.3 Vo vzťahu k námietke sťažovateľky o formálnom konštatovaní dôvodnosti väzby možno uviesť, že pokiaľ krajský súd v niektorých častiach svojho odôvodnenia poukázal a stotožnil sa s právnymi závermi prvostupňového súdu, ústavný súd uvádza, že také odôvodnenie napadnutého uznesenia krajského súdu (s prihliadnutím na okolnosti tohto prípadu, predovšetkým na skutočnosť, že dôvody väzby sťažovateľky boli v predmetnom konaní preskúmané zo strany všeobecných súdov pravidelne v krátkych časových intervaloch), ktoré odkazuje na predchádzajúce rozhodnutia, možno v okolnostiach prejednávanej veci považovať za ústavnoprávne akceptovateľnú alternatívu odôvodnenia (m. m. IV. ÚS 41/08, IV. ÚS 314/08). Je možné pripustiť, že pokiaľ sa súd rozhodne odkázať na odôvodnenie rozhodnutia súdu nižšieho stupňa, je taký prístup v zmysle kautel spravodlivého procesu prípustný za podmienky, že samotné rozhodnutie podriadeného súdu je možné považovať za dostatočne odôvodnené (napr. Boldea proti Rumunsku, rozsudok 15. 2. 2007, č. 19997/02. § 33). Osobitne to platí za situácie, pokiaľ sú v opravnom prostriedku uplatňované v podstate rovnaké argumenty ako pred súdom prvého stupňa (napr. Meltex Ltd a Mesrop Movsesyan proti Arménsku, rozsudok 17. 6. 2008, č. 32283/04, § 88). Pokiaľ ide o sťažovateľkou namietanú časť odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu, resp. jeho konštatovanie o tom, že na držanie vo väzbe môže postačovať akýkoľvek stav dôvodného podozrenia zo spáchania trestného činu, je potrebné celkovo uviesť, že krajský súd sa v rámci argumentácie, ktorú uplatnil vo vzťahu k namietanému čl. 5 ods. 1 písm. c), vyjadril takto:

„Podľa článku 5 odsek 1 písmeno c/ Dohovoru, na vzatie do väzby a držanie v nej postačuje akýkoľvek stav uvedených dôvodov v tomto písmene, teda v konkrétnom prípade dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu a potreba zabrániť obžalovanej v spáchaní trestného činu. Čo ako už bolo vyššie v odôvodnení ustálené, je i v súčasnosti dané.“ Z uvedeného je zrejmé, že námietka sťažovateľky je vytrhnutá z kontextu a ústavný súd tu priamo odkazuje na časť III.2.1., body 15 a 16 tohto uznesenia, v ktorých sa k aplikácii čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru vyjadril. Sťažovateľka napokon namieta „...ústavné limity väzby“, v nadväznosti na čo ale ústavnoprávnu argumentáciu ďalej nerozvíjala.

22.4 Ústavný súd konštatuje, že zo záverov, ku ktorým dospel krajský súd pri posudzovaní podmienok väzby sťažovateľky v jej trestnej veci, nevyplýva svojvoľnosť ani extrémny rozpor s právom, ako to tvrdí sťažovateľka, alebo taká aplikácia príslušných ustanovení Trestného poriadku, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Krajský súd vymedzil dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku jeho zákonným pomenovaním a na podporu svojich záverov poukázal na konkrétne skutočnosti v nadväznosti aj na obsah trestného spisu.

23. V kontexte skutočností popísaných v časti III.1. a III.2. tohto uznesenia ústavný súd uvádza, že nie je možné prisvedčiť ani námietke sťažovateľky uvedenej v časti II, bode 6 písm. a) tohto uznesenia o neústavnosti postupu a rozhodovania „...nitrianskych súdov“ o jej žiadosti o prepustenie z väzby.

24. Ústavný súd sumarizuje, že postup a napadnuté uznesenie krajského súdu (v nadväznosti na uznesenie okresného súdu, pozn.) je ústavne udržateľné a nevykazuje znaky arbitrárnosti. Ústavný súd konštatuje, že nezistil žiadnu takú možnosť porušenia označeného základného práva sťažovateľky, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie, v nadväznosti na čo ústavnú sťažnosť sťažovateľky aj v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

25. Z dôvodu komplexnosti ústavný súd poukazuje na bod 3 petitu ústavnej sťažnosti, v ktorom sťažovateľka navrhuje zrušiť aj uznesenie krajského súdu „zo dňa 21 apríla 2017, sp. zn. 2 Tos 32/2017“. Ústavný súd k predmetnému uvádza, že svoju skutkovú, právnu či ústavnoprávnu argumentáciu, čo sa týka označeného uznesenia, sťažovateľka žiadnym spôsobom v obsahu ústavnej sťažnosti nerozvíjala, také uznesenie ani nespomenula a vzhľadom na skutočnosť, že ku skutku, ktorý sa sťažovateľke kladie za vinu, malo (podľa obžaloby, pozn.) dôjsť 20. júna 2019, je zrejmé, že predmetné uznesenie sa ani netýka dotknutej právnej veci vedenej pod sp. zn. 21 T 20/2020.

26. Keďže ústavná sťažnosť bola ako celok odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľky stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.